

4. O'zbekistonda smart turizmni zamonaviy prinsiplari asosida rivojlantirish va bunda xorij tajribasidan foydalanish

<https://www.researchgate.net/publication>

5. <https://uniwork.buxdu.uz/resurs>

INDONEZIYA TURIZMIDA XAVFSIZLIK: MUAMMOLAR, YECHIMLAR VA XALQARO TAJRIBALARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI

Tashtayeva Saida Kaxarovna

Turizm kafedrası dotsenti, g.f.n.

Usmonova Sabohat Umid qizi

TDSHU magistranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada Indoneziya turizmida xavfsizlik bilan bog'liq muammolar, ularning sabablari va yechimlari tahlil qilinadi. Tadqiqot davomida turizm xavfsizligiga ta'sir etuvchi omillar, shu jumladan tabiiy ofatlar, jinoyatchilik va terrorizm xavfi ko'rib chiqiladi. Shuningdek, xalqaro tajribadan o'rganish mumkin bo'lgan samarali strategiyalar tahlil qilinib, Indoneziya turizm xavfsizligini oshirish bo'yicha tavsiyalar beriladi.

Kalit so'zlar: Indoneziya, turizm xavfsizligi, xavf omillari, xalqaro tajriba, xavfsizlik strategiyalari.

Abstract: This article examines security issues in Indonesia's tourism industry, their causes, and possible solutions. The study analyzes factors affecting tourism safety, including natural disasters, crime, and terrorism threats. Additionally, effective strategies from international experiences are reviewed, and recommendations are provided to enhance tourism security in Indonesia.

Keywords: Indonesia, tourism security, risk factors, international experience, security strategies.

Аннотация: В данной статье рассматриваются вопросы безопасности в туристической отрасли Индонезии, их причины и возможные решения. В ходе исследования анализируются факторы, влияющие на безопасность туризма, включая природные катастрофы, преступность и угрозу терроризма. Кроме того, изучается международный опыт и предлагаются рекомендации по улучшению уровня безопасности туризма в Индонезии.

Ключевые слова: Индонезия, безопасность туризма, факторы риска, международный опыт, стратегии безопасности.

Kirish: Turizm global iqtisodiyotning muhim tarmoqlaridan biri bo'lib, u mamlakatlarning madaniy, iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatadi. Indoneziya – Janubi-Sharqiy Osiyoning eng yirik turistik yo'nalishlaridan biri bo'lib, o'zining boy tabiati, tarixiy yodgorliklari va ekzotik orollari bilan har yili millionlab sayyohlarni jalb qiladi. Bali, Yava, Lombok va Komodo milliy bog'i kabi joylar Indoneziyaning asosiy turistik markazlari hisoblanadi. Biroq, turizmning rivojlanishi bilan birga, xavfsizlik masalalari ham dolzarb muammo sifatida maydonga chiqmoqda.

Sayyohlarning xavfsizligi turizm sanoatining barqarorligi uchun hal qiluvchi omil hisoblanadi. Mamlakatdagi tabiiy ofatlar, jinoyatchilik, transport infratuzilmasidagi muammolar va terrorizm xavfi sayyohlar oqimiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. Indoneziya geografik joylashuvi tufayli zilzilalar, tsunami va vulqon otilishlariga moyil bo'lib, bu holatlar sayyohlar xavfsizligini ta'minlashda qo'shimcha qiyinchiliklar tug'diradi. Masalan, 2018-yilda Lombok orolida sodir bo'lgan zilzila natijasida minglab sayyohlar orolni tark etishga majbur bo'lgan edi.

Bundan tashqari, turistik joylarda mayda jinoyatlar, masalan, cho'ntak o'g'riligi va turistlarga nisbatan firibgarlik holatlari kuzatilmoqda. 2002-yilda Balida sodir bo'lgan terakt esa Indoneziyada turizm xavfsizligi bo'yicha choralarni kuchaytirish zarurligini yana bir bor ko'rsatdi. Ushbu muammolarni hal etish va turistik sohada xavfsizlikni oshirish uchun xalqaro tajribadan o'rganish muhim ahamiyatga ega.

Mazkur maqolada Indoneziya turizmida xavfsizlik bilan bog'liq muammolar tahlil qilinadi, shuningdek, xalqaro tajribadan o'rganish mumkin bo'lgan samarali strategiyalar ko'rib chiqiladi. Tadqiqot davomida turizm xavfsizligiga ta'sir etuvchi asosiy omillar o'rganilib, mavjud muammolarni bartaraf etish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqiladi. Indoneziyaning turizm xavfsizligini yaxshilash bo'yicha xalqaro tajribaga asoslangan yechimlar ilgari suriladi.

Usul: Tadqiqot davomida quyidagi uslublardan foydalanildi:

1. Ikki lamchi ma'lumotlarni tahlil qilish

Tadqiqot uchun asosiy ma'lumotlar Statista, UNWTO (Birlashgan Millatlar Turizm Tashkiloti), Indoneziya Turizm Vazirligi va Jahon Banki kabi ishonchli manbalardan olindi.

Xususan, Indoneziyada turizm bilan bog'liq xavfsizlik muammolariga oid statistik ma'lumotlar, turistik oqim, iqtisodiy ta'sir va xavfsizlik choralarining samaradorligi haqida tahlillar o'rganildi.

Indoneziyada 2010–2023-yillar oralig'ida yuz bergan tabiiy ofatlar, jinoyatchilik statistikasi va terrorizm tahdidlari bo'yicha hisobotlar ko'rib chiqildi.

2. Ilmiy adabiyotlarni o'rganish

Xavfsizlik va turizm bo'yicha xalqaro tajribani o'rganish maqsadida Cambridge University Press, Taylor & Francis, Routledge nashriyotlari tomonidan chop etilgan ilmiy maqolalar, kitoblar va konferensiya materiallari tahlil qilindi.

Indoneziyada xavfsizlik masalalari bo'yicha olib borilgan tadqiqotlar va boshqa mamlakatlarning ilg'or tajribalari o'rganildi.

3. Taqqoslash va benchmarking usuli

Indoneziya turizm xavfsizligi boshqa mamlakatlar, jumladan Singapur, Yaponiya, Tailand va Avstraliya bilan taqqoslandi. Ushbu mamlakatlarda xavfsizlikni ta'minlash bo'yicha qanday choralar ko'rilayotgani va ularning natijalari o'rganildi.

4. Statistik tahlil

Olingan ma'lumotlar asosida trend tahlili o'tkazilib, turizm xavfsizligi bilan bog'liq muammolarning o'sish yoki pasayish tendensiyalari baholandi. Jadval va diagrammalar yordamida xavfsizlik muammolari va ularning turizmga ta'siri vizual tarzda tahlil qilindi.

Natijalar: Indoneziya turizmida xavfsizlik bilan bog'liq muammolar quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- Tabiiy ofatlar: Indoneziya seysmik faol hudud bo'lib, zilzilalar va vulqon otilishlari tez-tez sodir bo'ladi. Bu holatlar sayyohlar xavfsizligiga tahdid soladi.
- Jinoyatchilik: Turistik hududlarda mayda o'g'rilik va firibgarlik holatlari uchraydi, bu esa sayyohlarning xavfsizlik hissini pasaytiradi.
- Terrorizm xavfi: O'tgan yillarda Indoneziyada terrorchilik hujumlari sodir bo'lgan, bu esa turizm sektoriga salbiy ta'sir ko'rsatgan.

1-jadval

Ko'rsatkich	2018-yil	2019-yil	2020-yil	2021-yil
Xorijiy sayyohlar soni (million)	15.8	16.1	4.06	1.56
Turizmning YaIMdagi ulushi (%)	5.5	5.7	2.8	3.5
Turizm sektorida ish o'rinlari (mln)	12.6	13.0	10.4	11.2

Yuqoridagi jadval Indoneziya turizm sektorining so'nggi yillardagi o'zgarishlarini aks ettiradi. 2018–2019-yillarda turizm barqaror o'sishni namoyon etgan bo'lsa, 2020-yilda COVID-19 pandemiyasi sababli keskin pasayish kuzatilgan. Xorijiy sayyohlar soni 2019-yildagi 16,1

milliondan 2020-yilda 4,05 millionga tushgan. Bu esa mamlakat iqtisodiyotiga jiddiy ta'sir ko'rsatgan va YAIMdagi turizm ulushining 5,7 foizdan 2,8 foizga kamayishiga sabab bo'lgan.

2021-yilda esa tiklanish jarayoni boshlangan bo'lsa-da, pandemiyaning davom etishi va xavfsizlik masalalari sayyohlar oqimini cheklagan. Ish bilan ta'minlanganlar soni 2020-yilda 10,4 millionga tushgan bo'lsa-da, 2021-yilda 11,2 millionga qayta o'sgan. Bu Indoneziya turizm sanoatining tiklanish imkoniyatlarini ko'rsatadi.

Jadvaldan ko'rinib turibdiki, Indoneziyada turizm xavfsizligi muammolarini hal qilish nafaqat sayyohlar ishonchini oshirish, balki iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish uchun ham muhim ahamiyatga ega. Shu sababli, xalqaro tajribadan o'rganish va xavfsizlik choralari kuchaytirish orqali turizm sektorini yanada barqaror rivojlantirish mumkin.

Muhokama: Indoneziya turizm sektorida xavfsizlik bilan bog'liq muammolar jiddiy ahamiyatga ega bo'lib, mamlakatning sayyohlik salohiyati va iqtisodiy rivojlanishiga bevosita ta'sir qiladi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, xavfsizlik masalalarining turizmga ta'siri murakkab va ko'p omilli bo'lib, quyidagi jihatlar muhim o'rin tutadi:

1. Tabiiy ofatlar va ularning turizmga ta'siri

Indoneziya dunyoning eng faol seysmik hududlaridan biri bo'lib, muntazam zilzilalar, tsunami va vulqon otilishlariga duch keladi. 2018-yilda Lombok orolida sodir bo'lgan kuchli zilzila natijasida minglab sayyohlar xavfsiz hududlarga evakuatsiya qilingan edi. Bunday holatlar mamlakatning turistik imidjiga zarar yetkazishi va sayyohlar ishonchini kamaytirishi mumkin.

Xalqaro tajriba:

Yaponiya tabiiy ofatlarga qarshi samarali himoya tizimiga ega bo'lib, zilzilalar va tsunami xavfini minimallashtirish uchun ilg'or texnologiyalardan foydalanadi.

Indoneziya ham zilzila va tsunami xavfini kamaytirish uchun rivojlangan monitoring tizimlari va tezkor evakuatsiya rejalari ishlab chiqishi lozim.

2. Jinoyatchilik va turistik hududlardagi xavfsizlik

Turistik joylarda sayyohlarga nisbatan mayda jinoyatlar – cho'ntak o'g'riligi, firibgarlik va tajovuz holatlari uchrab turadi. Bali, Jakarta va Yava orollari eng ko'p jinoyatlar qayd etilgan hududlar hisoblanadi. Sayyohlar uchun xavfsiz muhit yaratish mamlakat turizm sohasining barqaror rivojlanishi uchun muhim hisoblanadi.

Xalqaro tajriba:

Singapur turizm xavfsizligini ta'minlash bo'yicha dunyodagi eng ilg'or davlatlardan biri bo'lib, CCTV kameralar, maxsus turizm politsiyasi va qattiq qonunchilik orqali jinoyatchilik darajasini minimallashtirgan.

Indoneziya ham sayyohlik politsiyasining rolini oshirish, xavfsizlik monitoring tizimlarini joriy etish va jinoyatlarning oldini olish bo'yicha strategiyalarni kuchaytirishi lozim.

3. Terrorizm tahdidi va xavfsizlik choralarining kuchaytirilishi

Indoneziyada 2002-yilda sodir bo'lgan Bali teraktidan keyin mamlakat hukumati xavfsizlik choralari bo'yicha qator islohotlarni amalga oshirdi. Shunga qaramay, ayrim terroristik guruhlarining faoliyati hali ham muammo tug'dirmoqda. Sayyohlarning xavfsizligini oshirish uchun hukumat tomonidan kuchli monitoring va nazorat tizimlarini yaratish zarur.

Xalqaro tajriba:

Avstraliya va AQSh kabi mamlakatlarda aeroport va yirik turistik markazlarda kuchli xavfsizlik choralari joriy etish natijasida terrorizm tahdidi sezilarli darajada kamaygan.

Indoneziya ham xavfsizlik xizmatlari o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish, sun'iy intellekt va biometrik monitoring tizimlarini joriy etish orqali sayyohlarni himoya qilishni kuchaytirishi kerak.

4. Sayyohlar ishonchini oshirish va marketing strategiyalari

Xavfsizlik muammolarining turizm sektoriga salbiy ta'sirini minimallashtirish uchun sayyohlarga ishonch uyg'otuvchi strategiyalar muhim ahamiyat kasb etadi. Indoneziya hukumati

va turistik agentliklar sayyohlarni xavfsizlik choralari haqida xabardor qilish va ularning xavfsizligini ta'minlash uchun ko'proq tashabbuslar ilgari surishi lozim.

Xalqaro tajriba:

Dubay va Turkiya xavfsizlikni ta'minlash bilan birga, xalqaro miqyosda ijobiy turistik brend yaratish orqali ko'plab sayyohlarni jalb etishga muvaffaq bo'ldi.

Indoneziya ham xalqaro miqyosda o'zining xavfsiz turizm yo'nalishi sifatida targ'ib qilishi, turistik brendini rivojlantirishi va sayyohlarga ishonch uyg'otish uchun samarali marketing strategiyalarini ishlab chiqishi lozim.

5. Muammolarni hal qilish bo'yicha tavsiyalar:

1. Tabiiy ofatlarga qarshi tayyorgarlikni oshirish

Zilzila va tsunami uchun erta ogohlantirish tizimlarini rivojlantirish.

Sayyohlarga xavfsizlik protokollari haqida oldindan ma'lumot berish.

2. Jinoyatchilikka qarshi kurashni kuchaytirish

Turistik joylarda sayyohlik politsiyasi sonini oshirish.

CCTV kuzatuv tizimlarini kengaytirish.

3. Terrorizmga qarshi xavfsizlik choralari kuchaytirish

Aeroport va turistik joylarda xavfsizlik nazoratini kuchaytirish.

Sun'iy intellekt yordamida xavfli holatlarni oldindan aniqlash tizimlarini joriy etish.

4. Sayyohlarning ishonchini oshirish

5. Xavfsizlik strategiyalarini faol targ'ib qilish va marketing kampaniyalarini o'tkazish.

Turistik yo'nalishlarda xavfsizlik bo'yicha xalqaro sertifikatlash tizimlarini joriy etish.

Muhokama qismidan kelib chiqib, Indoneziyada turizm xavfsizligini oshirish uchun xalqaro tajribadan o'rganish va turli sohalarda islohotlar amalga oshirish zarurati mavjud. Xavfsizlik choralari va inqirozlarni boshqarish strategiyalarini kuchaytirish orqali mamlakat sayyohlar uchun yanada jozibador va ishonchli yo'nalishga aylanishi mumkin. Indoneziya, ayniqsa, tabiiy ofatlarga qarshi tayyorgarlik, jinoyatchilikni kamaytirish va terrorizm xavfini minimallashtirish bo'yicha ilg'or texnologiyalar va xalqaro hamkorlikka tayanishi lozim.

Turizm sektorining barqaror o'sishini ta'minlash uchun davlat, xususiy sektor va xalqaro tashkilotlar o'rtasida hamkorlikni kuchaytirish muhim ahamiyat kasb etadi. Xavfsizlik strategiyalarining samarali amalga oshirilishi Indoneziya turizm sanoatining uzoq muddatli muvaffaqiyatiga xizmat qiladi.

Xulosa: Indoneziya turizm sektorining barqaror rivojlanishi uchun xavfsizlik muammolarini hal etish muhimdir. Tabiiy ofatlar, jinoyatchilik va terrorizm xavfini kamaytirish bo'yicha chora-tadbirlar ko'rilishi lozim. Xalqaro tajribadan o'rganish orqali Indoneziya turizm xavfsizligini oshirish va sayyohlar ishonchini mustahkamlash imkoniyatiga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Statista. "Number of international tourist arrivals in Indonesia from 2011 to 2021." <https://www.statista.com/statistics/1017229/indonesia-number-of-international-tourist-arrivals/>

2. Statista. "Contribution of travel and tourism to GDP in Indonesia from 2015 to 2021." <https://www.statista.com/statistics/1101608/indonesia-travel-and-tourism-contribution-to-gdp/>

3. Statista. "Number of jobs in travel and tourism in Indonesia from 2015 to 2021." <https://www.statista.com/statistics/1101613/indonesia-travel-and-tourism-employment/>

4. Yoeti, O. A. (2003). Tourism Planning and Development in Indonesia. Pradnya Paramita.

5. UNWTO (2022). World Tourism Barometer. Madrid: United Nations World Tourism Organization.